وکیل مدافع*

حساب متوفی را چه کسی تسویه می کند؟

تکالیف وراث در مقابل طلبکاران متوفی چیست؟

هنگامی که فردی از دنیا می‌رود، باید دیون و بدهی وی از ماترک او (دارایی زمان فوت متوفی که به سبب فوت از مالکیت وی خارج می‌شود) پرداخت شود. به عبارت دیگر، ترکه متوفی در اثر فوت به طور قهری به ورثه متوفی بدهکار قانونی او منتقل می‌شود و حقوق طلبکاران متوفی بر ترکه تعلق می‌گیرد. وقتی فردی فوت می‌کند، دیون و بدهی وی چه حال (دینی است که پرداختش مدت ندارد و باید فوراً پرداخت شود) و چه موجل (دینی است که پرداختش مدت دارد)، باید فوراً پرداخت شوند.

ورثه متوفی بدهکار: به طور مثال هرگاه شخصی به فرد دیگری یک میلیون تومان بدهکار باشد که باید یک سال دیگر پرداخت کند اما بدهکار دو ماه بعد از دریافت مبلغ فوت کند، طلبکار می‌تواند بعد از فوت، طلب خود را از ترکه متوفی دریافت کند. مطابق قانون، ورثه ملزم نیستند غیر از ترکه چیزی به بستانکاران بدهند و اگر ترکه برای ادای تمام دیون کافی باشد، ترکه مابین تمام بستانکاران به نسبت طلب آنها تقسیم می‌شود، مگر اینکه ورثه ترکه را بدون شرط و به صورت مطلق قبول کرده باشند که در این صورت مسئول خواهند بود. بنابراین وراث متوفی باید بعد از فوت متوفی تمامی ترکه را رد کرده یا قبول یا رد خود را منوط به تحریر ترکه کنند، زیرا در صورتی که ترکه کفاف دیون متوفی را ندهد، طلبکاران می‌توانند به وراث برای دریافت مطالبات خود رجوع کنند. (تعیین مقدار ترکه و دیون متوفی را تحریر ترکه می‌نامند.) در صورت تعدد وراث، رد ترکه توسط هر کدام از آنها ممکن خواهد بود. در این صورت، وارثی که ترکه را رد می‌کند، این امر را باید کتباً یا شفاهاً در مدت یک ماه از تاریخ اطلاع وارث از فوت مورث، به دادگاه اعلام کند. در غیراین صورت این امر در حکم قبول ترکه است.

سجاد حاجبی خانیکی
کارشناس ارشد حقوق ثبت اسناد و املاک

لزوم جایگزینی حداقل نرخ مزد منطقه‌ای با حداقل مزد کشوری

این جا برابری عادلانه نیست!

ایتان
گروه پژوهشی

با این که هدف ماده ۴۱ قانون کار تأمین سبد معیشت کارگران است، اما با تعیین حداقل دستمزد به‌صورت تک‌نرخی، این هدف برای کل کشور محقق نمی‌شود. حداقل نرخ مزد منطقه‌ای راه منطقی مصرح اما مغفول مانده در ماده ۴۱ است.

شورای عالی کار موظف است هر سال حداقل مزد کارگران را تعیین کند. این حداقل مزد سال‌هاست که به‌صورت ملی و تک‌نرخی تعیین می‌شود. در سال ۹۸ نیز حداقل حقوق برای کارگرانِ کل کشور به مبلغ یک میلیون و ۵۱۸ هزار تومان تعیین شد[۱]. تعیین نرخ واحد برای کلیه کارگران هم از لحاظ واقع‌گرایی به‌عنوان یک سیاست حمایتی و هم از لحاظ قانون‌گرایی و مطابقت با ماده ۴۱ قانون کار محل تأمل است.

آیا تک‌نرخی بودنِ حداقل دستمزد اهداف ماده ۴۱ را محقق می‌کند؟

در ماده ۴۱ تصریح‌شده است که «شورای عالی کار همه‌ساله موظف است میزان حداقل مزد کارگران را برای نقاط مختلف کشور یا صنایع مختلف، با توجه به معیارهای ذیل تعیین کند: ۱) حداقل مزد با توجه به درصد تورمی بانک مرکزی اعلام شود.۲) حداقل مزد بدون آن که مشخصات جسمی و روحی کارگر و ویژگی‌های کار محول شده را موردتوجه قرار دهد باید به‌اندازه‌ای باشد تا زندگی یک خانواده که تعداد متوسط آن توسط مراجع رسمی اعلام می‌شود را تأمین نماید.»[۲] پس تعیین سالانه نرخ دستمزد با توجه به نرخ تورم اتفاق درستی است. نمودار مقابل هم نشان می‌دهد در استان‌های مختلف نرخ تورم به یکدیگر نزدیک است.

> از آن جا که نرخ دستمزد از ابتدا به سبد هزینه‌های خانوار در استان‌های مختلف، تعیین‌شده است لذا نه‌تنها هدف ماده ۴۱ را که تأمین زندگی یک خانوار است، محقق نمی‌کند که با عدالت -به معنای دسترسی یکسان- نیز همخوان نیست

نمودار ۱: شاخص کل قیمت کالا و خدمات به تفکیک استان‌ها[۳]

اما علاوه بر نرخ تورم، سبد معیشت و هزینه‌های زندگی در نقاط مختلف کشور نیز باید در محاسبه حداقل نرخ دستمزد لحاظ شود.

وضعیت قدرت خرید یا هزینه خانوارها

سبد هزینه خانوار متأثر از محل اقامت است. برای مثال مسکن به‌طورکلی در مناطق شهری ۳۳٫۱۷درصد[۴] و در مناطق روستایی ۱۸درصد[۵] از سبد هزینه خانوار را تشکیل می‌دهد[۶]. اجاره‌بهای مسکن نیز در استان‌های مختلف متفاوت است، متوسط اجاره‌بهای مسکن در گران‌ترین شهر یعنی تهران به ازای یک مترمربع ۲۲۳۹۳۵ ریال است و همین کالا در ارزان‌ترین شهر یعنی ایلام ۲۷۰۶۴ ریال به ازای یک مترمربع است. اجاره‌بهای مسکن در تهران ۸ برابر اجاره‌بهای مسکن در ایلام است. همه این‌ها یعنی هزینه مسکن به‌تنهایی اختلاف جدی در هزینهٔ خانواده ساکن در تهران و ایلام ایجاد می‌کند.

نمودار ۲: میانگین اجاره‌بهای مسکن به ازای هر مترمربع به تفکیک استان‌ها

آن چه گفته شد تنها قیمت مسکن در سبد هزینه خانوار بود اما نمودار زیر، به‌خوبی اختلاف سبد هزینه خانوار در استان‌های مختلف را نشان می‌دهد. کرمان با ۱۶۳۰۵۶ تومان در روز ارزان‌ترین شهر و تهران با ۴۱۴۶۴۱ تومان گران‌ترین شهر است یعنی هزینه زندگی در تهران سه برابر هزینه زندگی در کرمان است؛ هر سه خانواده در کرمان به‌اندازه یک خانواده در تهران هزینه دارند درحالی‌که در یک سطح از مصرف قرار دارند؛ یعنی در تهران هر خانواده باید سه کارگر داشته باشند تا وضعیت مالی‌شان به‌اندازه خانواده‌ای باشد که با حقوق یک کارگر در کرمان زندگی می‌کنند.

نمودار ۳: قیمت متوسط هزینه خانوار به تفکیک استان‌ها[۷]

آیا تعیین حقوق یکسان در شهرهای مختلف وضعیت رفاهی یکسانی می‌آورد؟

نمودارهای مقابل نشان می‌دهد متوسط هزینه سبد خانوار به‌صورت پایه‌ای در استان‌های مختلف متفاوت است. درحالی‌که شورای عالی کار بنا بر ماده ۴۱ قانون کار تنها بر اساس نرخ تورم اعلامی بانک مرکزی، نرخ‌ها را افزایش می‌دهد؛ اما ازآن جا که نرخ دستمزد از ابتدا به سبد هزینه‌های خانوار در استان‌های مختلف، تعیین‌شده است لذا نه‌تنها هدف ماده ۴۱ را که تأمین زندگی یک خانوار است، محقق نمی‌کند که با عدالت -به معنای دسترسی یکسان- نیز همخوان نیست. تعیین نرخ دستمزد منطقه‌ای، راهکار قانونی است که در این گزارش تنها محاسن آن برای کارگرانِ پایتخت‌نشین بررسی شد.

نمودار ۱: شاخص کل قیمت کالا و خدمات به تفکیک استان‌ها

نمودار ۲: میانگین اجاره‌بهای مسکن به ازای هر مترمربع به تفکیک استان‌ها

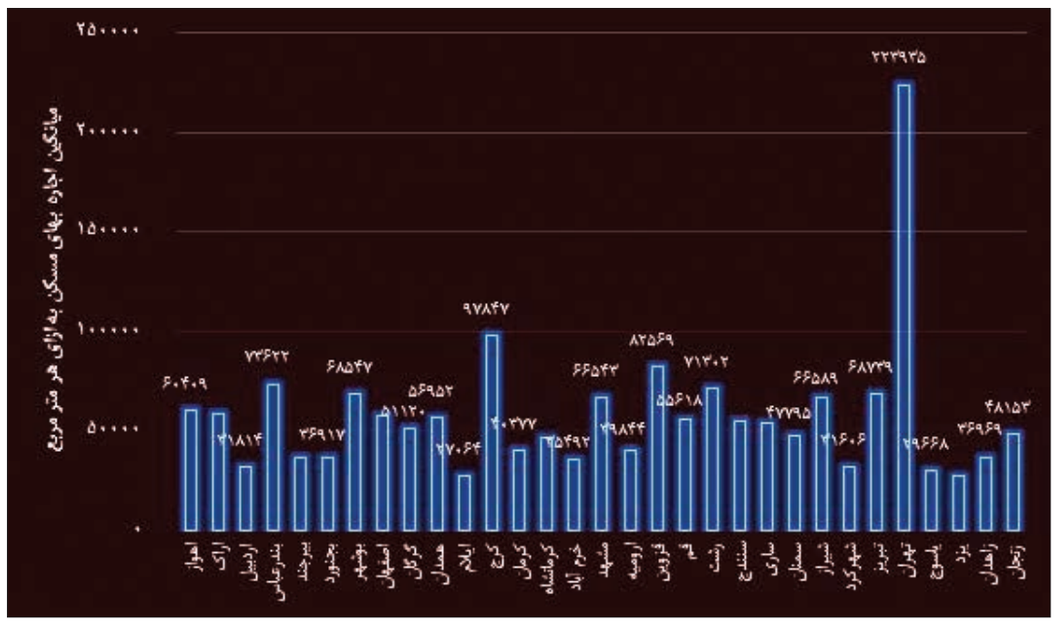

نمودار ۳: قیمت متوسط هزینه خانوار به تفکیک استان‌ها

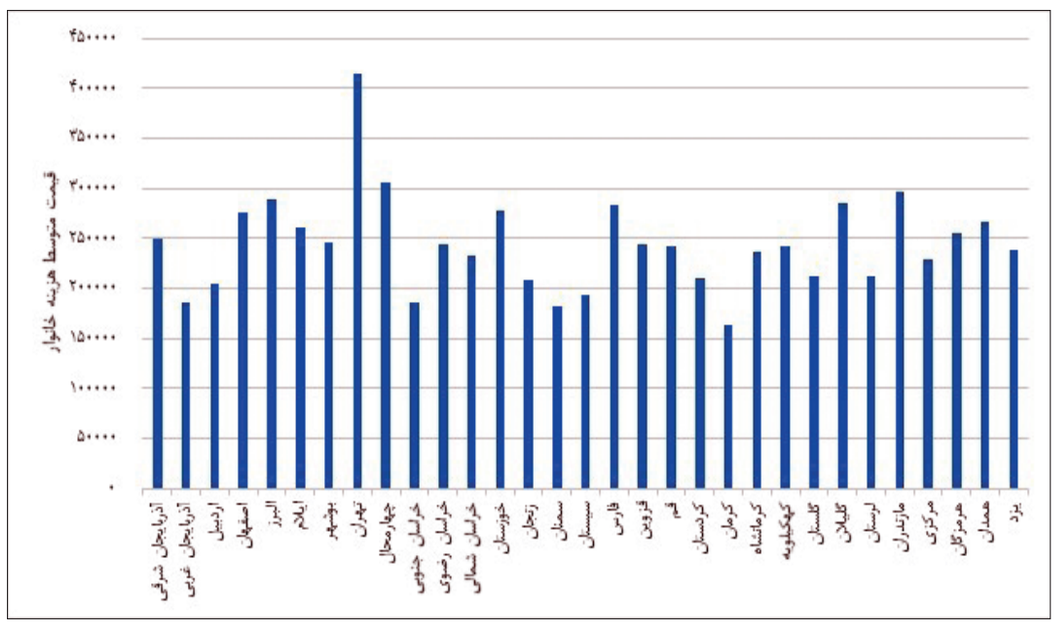

/https://www.shabakeh-mag.com/news/iran/14288 [1]
https://fa.wikisource.org/wiki/%D9%82%D8%A7%D9%86%D9%88%D9%86_%DA[2]
41_ماده%A9%D8%A7%D8%B1_%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86#
https://www.amar.org.ir[3]/داده ها-و-اطلاعات-آماری/شاخص های-قیمت/شاخص-قیمت-مصرف-کننده-5645851#
https://www.amar.org.ir/Portals/0/Files/yearbook1394/yearbook94_21-2.pdf [4]
https://www.amar.org.ir/Portals/0/Files/yearbook1394/yearbook94_21-3.pdf [5]
/https://www.mrud.ir/Portals[6]
https://www.amar.org.ir[7]/داده ها-و-اطلاعات-آماری/هزینه-و-درآمد-خانوار/هزینه-و-درآمد-خانوار های-شهری-5733976#

گول نخوریم*

مجموعه دارهایی که گول می خورند

سمیه محمدنیا حنایی
روزنامه نگار

یکی از ویژگی های شخصیتی که رابطه جدی با امور مالی برقرار می کند، نوعی انگیزه درونی افراد برای جمع آوری مجموعه هاست. حتما شما هم در اطرافتان با افرادی برخورد داشته اید که از هر چیزی برای خود یک مجموعه درست کرده اند. از مجموعه هایی کم هزینه مانند مجموعه سنگ ها یا صدف های دریایی بگیرید تا مجموعه های گران قیمت تری مانند آلبوم تمبر و حتی مجموعه ای از خودرو های قدیمی و کلاسیک... . بدیهی است که برای خرید هر تکه از این مجموعه هزینه زیادی صرف می شود بدون آن که نیاز واقعی برای خرید آن وجود داشته باشد. مثلا کسی که مجموعه پاک کن ها را جمع آوری می کند، برای خرید پاک کن دیگر بی نیاز شده است اما با توجیه این که مجموعه اش را کامل کند، باز هم خودش را قانع می کند تا پول هایش را به جای هزینه کردن برای اقلام ضروری تر باز هم صرف خرید پاک کن کند. البته باید این را هم اضافه کنیم که صرف داشتن مجموعه به معنی بارها و بارها گول خوردن شما تلقی نمی شود. بعضی از افراد که مجموعه دارهای پر سابقه ای هم هستند به مجموعه ها به چشم نوعی سرمایه گذاری نگاه می کنند و البته از طرف دیگر اجزای مجموعه آن ها دارای ارزش ذاتی نیز هستند که می توانند برای روز مبادا گره گشا نیز باشند. برای مثال می توان به مجموعه انواع تمبرها، پول های قدیمی و حتی خودروهای لوکس و کلاسیک اشاره کرد. روی سخن ما بیشتر با کسانی است که نمی توانند علاقه خود را به داشتن مجموعه ها به مسیر مناسب و مقتصدانه ای هدایت کنند. مثال جمع آوری مجموعه پاک کن یکی از این موارد است. با آغاز فصل بازگشایی مدارس سونامی جمع آوری انواع و اقسام نوشت افزارها به راه می افتد. در این میان پاک کن ها به دلیل تنوع بالا و جای کمی که می گیرند و همچنین ارزانی نسبت به دیگر اقلام نوشت افزار جایگاه ویژه ای دارد. بیشتر دانش آموزان در هنگام خرید چند عدد از این لوازم را خریداری می کنند و با در کنار هم قرار دادن آن ها اندیشه ایجاد مجموعه ای این چنینی در ذهن شان جرقه می زند. چنان چه دارای ویژگی شخصیتی مجموعه داری هم باشند که باید گفت قوز بالا قوز می شود و تا آخر سال تحصیلی پولی است که صرف خرید پاک کن هایی شود که در طول عمرشان شاید هیچ گاه رد مدادی را پاک نکنند.

تفکر مجموعه داری به خودی خود ایجاد مشکل نمی کند. اما زمانی که معادلات فرد مجموعه دار در خصوص اولویت های هزینه ای را دستخوش تغییر می کند، می تواند بر آینده مالی فرد وحتی زندگی او اثر گذار باشد. مثلا در سال ۲۰۱۰ تلویزیون روسیه خبری مبنی بر مرگ یک کارتن خواب میلیاردر را رسانه ای کرد. کارتن خوابی که با انجام مشاغل سخت و حتی گاهی تکدی گری پول برای جمع آوری مجموعه تمبرهایش را به دست می آورد. او مجموعه اش را همیشه داخل کوله پشتی اش نگهداری می کرده است. حتی زمانی که جسد یخ زده اش را در میان انبوه برف ها پیدا کرده اند همان آلبوم را در آغوش گرفته بوده است. در اولین کارشناسی ارزش آلبوم او میلیاردی تخمین زده شد. مبلغی که در آن زمان برابر با هزینه راه اندازی یک کسب و کار متوسط، خرید خودرو و حتی پیش پرداخت خرید یک منزل بود!

پس در نهایت به این نتیجه می رسیم که تفکر مجموعه داری اگر اولویت های مالی افراد را دچار تغییر کند می تواند بزنگاه مناسبی برای گول خوردن دایمی فرد باشد. پس اگر علاقه زیاد به داشتن انواع مختلفی از یک جنس دارید، کمی فکر کنید و سعی کنید به دنبال جمع آوری مجموعه هایی بروید که بتوانید به عنوان یک سرمایه به آن تکیه کنید. در گام دوم سعی کنید دلبستگی و وابستگی تان را به مجموعه های تان کم کنید تا هر وقت که لازم شد بتوانید از آن ها دل بکنید و عاقلانه رفتار کنید.